

КОУЧИНГОВІ ТЕХНІКИ РОБОТИ З ЦІННОСТЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗВО

УДК 378.035.91

DOI:

Борис Савчук, доктор історичних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Віра Ковальчук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

КОУЧИНГОВІ ТЕХНІКИ РОБОТИ З ЦІННОСТЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗВО

У статті визначено сутності напрацьованих у коучингу технік роботи з цінностями та з'ясовано можливості їхнього використання в підготовці майбутніх фахівців у ЗВО. За характером походження їх розподілено на дві групи: 1) інструменти, запозичені з інших галузей знань; 2) власне коучингові інструменти, розроблені його adeptами. Проаналізовано можливості використання технік "Зооморфні цінності", "Безлюдний острів", "Сторічний ювілей", "Колесо цінностей" у формуванні цінностей студентської молоді.

Ключові слова: коучинг; цінності; коучингові техніки; самокоучинг; підготовка майбутніх фахівців у ЗВО.

Літ. 10.

Borys Savchuk, Doctor of Science (History), Professor of the Pedagogy and Educational Management Department named after Bohdan Stuparyk Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University
Vira Kovalchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Pedagogy and Educational Management Department named after Bohdan Stuparyk Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University

COACHING TECHNIQUES OF WORKING WITH VALUES AND FEATURES OF THEIR USE IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The purpose of the article is to determine the essence of the techniques of working with values developed in coaching and to clarify the possibilities of their use in the training of future specialists in higher education. It is shown that coaching techniques for working with values involve solving tasks related to their identification and formation. According to the nature of their origin, they are divided into two conditional groups: 1) tools borrowed from other fields of knowledge and social spheres and adapted to the theory and practice of coaching; 2) actual coaching tools developed by his followers. This group of coaching techniques is based on the idea of a sensory-emotional attitude to values. This is manifested in the developed approach, according to which, when a person hears an important value for him ("hard work", "courage", "love", "creativity", etc.), his psychophysiological reaction changes, which is manifested in the intonation of the voice, facial expression. The crystallization of the values of student youth is accompanied by strong emotions, so the teacher must understand the psychological mechanisms of the functioning of their value-meaning sphere and be able to manage them. Simple and effective coaching techniques for working with values, borrowed from various fields of knowledge ("Zoomorphic values", "Desolate" are analyzed island", "Centennial", etc.) The essence and features developed in coaching on the basis of certain psychophysiological theories and practices, tools for identifying and forming values are revealed: the "Wheel of Values" technique (presupposes the definition of basic values and their assessment at the level of satisfaction with personal life and professional activity); the "Falling Arrow" technique (allows you to identify the basic life values that determine the goals of a person's life, his attitude to another person, his environment). The role and importance of art coaching techniques in the formation of values of student youth are shown. Emphasis is placed on one of these techniques, "Personal Metaphorical Role Maps", which helps to clarify the attitude towards various roles that a person plays in life, to find out how much they help or hinder in achieving goals.

Keywords: coaching; values; coaching techniques; self-coaching; training of future specialists in higher education institutions.

Постановка проблеми. В останні десятиріччя коучинг предметно вивчається вітчизняною педагогічною наукою та активного впроваджується в освітній процес України. В арсеналі його інструментів окреме місце посідають техніки роботи з цінностями, які допомагають з'ясувати сенс і значущість життєвих (особистих, професійних тощо) цілей та їхню відповідність цінностям людини. В основу такої діяльності покладена ідея, згідно з якою перешкоди і труднощі

досягнення цілей часто виникають через те, що вони суперечать особистісним установкам, переконанням людини [6].

Актуальність і практична значущість порушеної проблеми полягають у тому, що в зарубіжжі нагромаджено продуктивний досвід використання коучингових технік роботи з цінностями в особистісно-професійному розвитку людини та розв'язанні її життєвих проблем. Однак ці інструменти недостатньо досліджені вітчизняними науковцями та не

знайшли належного практичного застосування в системі освіти України. Пропоноване дослідження сприяє ліквідації цієї прогалини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній літературі коучингова філософія цінностей та інструментарій їхнього формування знайшли широке аспектне відображення (В. Барлетт, Дж. Вітмор, А. Грант, Р. Ділтс, М. Давней, Дж. Коллінз, Дж. Коннор, М. Ландсберг та ін.) та спеціальне структурно-цілісне осмислення [4; 6; 7; 10]. Цей доробок має багато спільного з рецепцією цінностей в українських науково-педагогічних студіях (Т. Бутківська, Л. Долинська, І. Зязюн, У. Михайлишин, Л. Савченко, Л. Хомич та ін.). Це дає підставу для предметного вивчення порушеної проблеми, адже ефективні коучингові техніки визначення і формування цінностей здобувачів освіти, зокрема у вищій школі, ще не знайшли активного системного використання.

Мега статті – визначити сутність і особливості напрацьованих у коучингу технік роботи з цінностями та показати можливості їхнього використання у підготовці майбутніх фахівців у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Коучингові техніки роботи з цінностями передбачають розв’язання завдань щодо їхнього виявлення і формування. За характером походження їх можна поділити на дві умовні групи. До першої відносно інструменти, запозичені з інших галузей знань і соціальних сфер та адаптовані до теорії і практики коучингу. Другу групу становлять власне коучингові інструменти, розроблені його адептами. Їхня оригінальність і продуктивність зумовлюється феноменом філософії і технології коучингу.

В основу коучингових технік роботи з цінностями покладено ідею чуттєво-емоційного ставлення до них. Це виявляється в підході, згідно з яким, коли особа відчуває важливу для неї цінність (“працьовитість”, “сміливість”, “любов”, “творчість”, “само-реалізація” тощо), змінюється її психофізіологічна реакція, що виявляється в інтонації голосу, виразі обличчя, жестикуляції. У контексті досліджуваної проблеми відзначмо, що, позаяк кристалізація цінностей студентської молоді зазвичай супроводжується сильними емоціями, викладач має розуміти психологічні механізми функціонування їхньої ціннісно-сміслової сфери та вміти керувати ними, зокрема й виконувати певні психотерапевтичні функції.

Для розв’язання цих завдань доволі продуктивними видаються прості й ефективні у використанні коучингові інструменти (способи, прийоми) роботи з цінностями, що були запозичені з інших галузей знань та прилаштовані до його практичних завдань. Найпоширеніша з них техніка *слухання мови* передбачає уважне стеження і аналіз опису особою себе самої або інших людей. При цьому вона часто пов-

торює “ціннісно заряджені слова”, які засвідчують “справжні внутрішні цінності”. Так само популярним є прийом постановки прямих запитань про цінності, приміром: “Що для вас є цінного / ціннісного в...?”; “Які цінності для вас особливо значущі?”; “Чому для вас це більш важливо, аніж...?” і т. ін. Його застосування передбачає створення атмосфери взаємної довіри та налаштованості людини на ширший діалог.

Два наступні прийоми (можливо, під іншими назвами) також активно використовуються в роботі зі здобувачами освіти різних вікових категорій – від дошкільників і учнів початкової школи до студентів педагогічних спеціальностей. Цінність коучингового досвіду полягає у підходах до формулювання відповідних запитань, що підвищує ефективність їхнього застосування. До прикладу, упровадження техніки “Зооморфні цінності”, яка пропонує здобувачеві освіти уявити себе в образі тварини або рослини, оптимізується завдяки постановці запитань на кшталт: “Які це були б тварина / рослина?”; “Чому ви обрали саме їх?”; “Що в них є близького / ціннісного для вас?” та ін. Відповіді на них зазвичай свідчать, що особа ідентифікує якості тварини з власними цінностями, рисами характеру.

Це ж стосується і техніки “Безлюдний острів”. Її реалізація може супроводжуватися постановкою запитань на кшталт: “Якби вам довелося певний час перебувати на безлюдному острові, що б ви взяли із собою (п’ять книг, п’ять речей тощо)?”; “Чому ви їх цінуєте?”; “Яких п’ятьох осіб (рідних, друзів, знайомих) запросили б із собою?”; “Чому вони важливі, цінні для вас?” Названі цінності фіксуються, потім обговорюються індивідуально або спільно в студентській групі.

Більш глибокою у філософсько-психологічному сенсі є техніка “Сторічний ювілей”, що має два умовні (зовнішній та внутрішній) вектори саморефлексії. Перший виявляється в уявній ситуації: у ваше 100-ліття до вас прийшли найближчі люди: “Що ви хотіли б почути від них?”; “Що важливого для вас буде в їхніх словах?”; “Що ви сказали б гостям, які напутні слова промовили?”; “Про що сказали б найважливіше, з огляду на свій життєвий досвід?”; “Які побажання дали б онукам і правнукам?”; “Що для вас є найважливішим у цьому?”.

Другий вектор орієнтує на заглиблення у внутрішній світ людини: “Згадайте трьох людей, якими ви захоплюєтесь, які є для вас взірцем для наслідування?”; “Які їхні якості є найважливішими для вас?”; “Які їхні цінності близькі вам?”; “Згадайте головні віхи та найбільш значущі, пам’ятні моменти свого життя. Що було важливо для вас тоді?”; “Якими цінностями ви тоді керувалися, як вони виявлялися в ваших діях, учинках?”; “Згадайте найважливіші моменти свого життя. Що саме ви боялися тоді втратити?” і т. ін.

КОУЧИНГОВІ ТЕХНІКИ РОБОТИ З ЦІННОСТЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗВО

Відповіді на ці й інші запитання (вони мають бути максимально чіткими, конкретними) ретельно нотуються, потім спільно обговорюються. На цій основі визначаються цінності, якими вже володіє людина, які є найбільш значущими для неї, якими вона хоче оволодіти. Відтак випрацьовуються цілі, засоби кристалізації рис характеру, які відповідають особистим життєвим цінностям. Важливо, щоб особа усвідомлювала духовну та практичну значущість визначених цінностей для своєї життєдіяльності.

На розв'язання означених та різних конкретних завдань спрямовані інструменти другої групи, які напрацьовані в коучингу на основі певних психофізіологічних теорій і практик, зокрема, нейролінгвістичного програмування (НЛП – теорія і технологія, яка допомагає зрозуміти, як люди створюють внутрішні моделі світу, щоб представляти свій досвід і керувати своєю поведінкою [9]). Як приклад, відзначмо техніку “Колесо цінностей”, яка передбачає визначення основних цінностей та їхню оцінку на рівні задоволення особистим життям і професійною діяльністю. В одному з варіантів (див.: Рухаємося до того, що цінуємо. URL: <https://mjodsmolokom.livejournal>) вона може мати такий вигляд. Викладач пропонує студентам виконати завдання-вправу: “Уявіть, що одного ранку ви прокидаєтеся і відчуваєте, що сьогодні буде найпрекрасніший день у вашому житті. Якими словами (цінностями) ви могли б його схарактеризувати?”. Тепер намалюйте коло, напишіть основні цінності, які ви обрали. Навколо кола виділіть стільки секторів, скільки у вас цінностей. Відповідь на запитання “Наскільки кожна цінність визначає мою радість?” оцінює значущість зазначених цінностей за шкалою від 1 до 10. Потім обирається одна цінність, зміна якої найбільш істотно позначиться на рівні задоволення особистим життям і професійною діяльністю. Далі з'ясується: “Що можна зробити, щоб підвищити реалізацію цієї цінності у власній життєдіяльності?” На основі відповідей складається план оволодіння цінностями, які сприяли б особистісному й професійному саморозвитку.

Означений інструмент доповнює коучингова техніка “Падаюча стріла”, яка дає змогу виявити базові життєві цінності, що визначають цілі життєдіяльності особи, її ставлення до іншої людини, оточення [див.: 1]. У процесі виконання цієї техніки в коучинговому варіанті викладач ставить запитання “Що цінного для вас є в... [певній якості, рисі характеру, слові-символі]?” та уважно стежить за вербальною і невербальною реакцією, яка супроводжує кожну відповідь. Коли називається базова життєва цінність, помітно змінюється тембр голосу, вираз обличчя студента. Після їхнього добору і з'ясування сутності обговорюється основне питання: як, наскільки базові цінності співвідносяться з

метою діяльності, як реалізація цінностей може сприяти її досягненню. Якщо існує відповідність мети та базових цінностей, то особа мотивована і відчуває готовність та насагу до дії. Якщо мета суперечить, не відповідає цінностям людини, то ліпше відмовитися від неї, бо навіть її досягнення не принесе задоволення, а отриманий результат не вартуватиме витрачених зусиль.

Застосування цих, на перший погляд, вузьких і локальних за своїми завданнями і сутністю технік може спричинити кардинальні зміни у визначенні особою всієї лінії життя або його окремих сфер. Якщо вона зрозуміє, що визначена ціль (обрана спеціальність, спеціалізація; тема кваліфікаційної роботи; взаємини з партнером, близькими людьми, соціумом; хобі тощо) не відповідає базовим цінностям, то відповідним чином може їх скоригувати: змінити фах навчання, тему дослідження, характер стосунків з оточенням тощо. Завдяки таким важливим крокам вольового вибору, життя людини набуває нового сенсу, особа цілеспрямовано змінюється та з потрібною силою починає рухатися вперед.

Окреме місце в арсеналі напрацьованих у коучингу інструментів формування цінностей посідають техніки арткоучингу, що ґрунтуються на оригінальних ідейних засадах та отримали ґрунтовне розроблення в коучинговій літературі. Феномен арткоучингу трактується з двох позицій: 1) як “мистецтво в коучингу” (проєктує розуміння того, як “працює коучинг на основі мистецтва”; у такий спосіб мистецтво стає засобом розв'язання завдань коучингового навчання [5; 8]; 2) як арттерапія, яка передбачає “лікування за допомогою художньої творчості” та використання мистецтва як терапевтичного засобу спілкування [3; 5].

Залежно від цілей вирізняють чотири напрями арткоучингу: психофізіологічний (пов'язаний з корекцією психосоматичних порушень); психотерапевтичний (пов'язаний зі впливом на когнітивну та емоційну сфери людини); соціально-педагогічний (орієнтований на розвиток естетичних потреб, розширення художньо-естетичного кругозору); психологічний (вивчає вплив емоцій на інші психічні реакції людини). Вони з різних позицій зосереджені на спільній меті щодо розкриття переживань людини та її спрямування на усвідомлення власних потреб, оздоровлення стосунків з оточенням, урівноваження внутрішнього психоемоційного стану [5].

На синтезі цих засад арткоучингу побудована техніка “Персональні метафоричні рольові карти”. У базових контурах її описав Р. Ділтс [9], а в коучингових навчальних програмах вона подається в різних модифікаціях [3; 8]. Її сутність полягає у швидкій зарисовці (заповненні) клієнтом персональних метафоричних карт (в ідеалі 10 штук за 20

хвилин) із символічним зображенням ролей, які відповідають його життєвим цінностям. Додатковими інструментами такої графічної психодіагностики можуть бути обрані клієнтом певні кольори, образи, пріоритети їхнього розміщення тощо. На цій основі викладач-коуч спільно зі здобувачем освіти з'ясовують його запити, цілі; перевіряють реалії (можливості, перешкоди) їх досягнення; розробляють план діяльності; окреслюють критерії досягнутих результатів.

Техніка "Персональні метафоричні рольові карти" допомагає прояснити ставлення до різних ролей, які людина виконує в житті, з'ясувати, наскільки вони допомагають або заважають їй у досягненні цілей; які ролі мають ресурс для самореалізації; які ролі відповідають справжнім бажанням людини, а які виконуються примусово, у силу обов'язку тощо. Техніка є особливо ефективною в роботі з особами, що мають розвинене образне мислення та сприяє формуванню цієї когнітивної функції. Досвід свідчить, що її можна ефективно поєднувати з іншими інструментами на коуч-сесіях як засіб пошуку ресурсів та перевірки екологічності й побудови стратегій особистісного і професійного розвитку.

В арсеналі українських коучів використовується понад два десятки технік арткоучингу, модифікованих у контексті НЛП і арттерапії та напрацьованих за новими алгоритмами в процесі консультування на корпоративних тренінгах і персональних сесіях. Прикладами можуть слугувати описані в книзі президентки Східноукраїнської асоціації арттерапії, ученої-психологині О. Тараріної модифікації зарубіжних класичних коучингових технік "Десятихвилинний коучинг", "Техніка первинного арткоучингу", "Ранжування", "Робота з гремлінами", "Коучингове колесо", "Рамка результату", "Графік Ганта", "Декартові координати" та ін. Так само доволі оригінальними й ефективними є розроблені авторкою інструменти: "Музичні діалоги", "Техніка фототерапії", "Казкотерапія в арткоучингу" та ін. [3].

Ці арттехніки мають конкретні цілі, чітко структуровані й доволі прості у використанні. Вони можуть застосовуватися як окремий інструмент або в поєднанні з іншими техніками в розв'язанні широкого спектру завдань коучингового навчання (прояснення мотивації до досягнення мети та визначення кроків щодо її досягнення), розвитку окремих особистісних і професійних якостей (упевненість, усвідомлення особистого потенціалу, формування взаємодовіри, підвищення самооцінки тощо). Завдяки означеним характеристикам інструменти арткоучингу мають значні перспективи щодо творчого впровадження в освітній процес вищої школи та використання для розвитку методичної компетентності студентів-педагогів, адже можуть знайти широке застосування в їхній майбутній професійній діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Здійснений аналіз дає підстави стверджувати, що, зважаючи на сутність і особливості напрацьованих у коучингу технік роботи з цінностями, вони мають широкий спектр можливостей використання в підготовці майбутніх фахівців у ЗВО. Їхня доцільність і ефективність підвищуються завдяки напрацьованому в коучингу досвіду формулювання запитань. Відповіді на них здобувачів освіти уможливають визначати цінності, якими вони вже володіють, які є найбільш значущими для них, якими вони хочуть оволодіти. На цій основі визначаються цілі, засоби кристалізації рис характеру, які відповідають особистим життєвим і професійним цінностям особи.

Означені техніки, які безпосередньо спрямовані на роботу з цінностями людини, не вичерпують відповідний діяльно-виховний потенціал коучингу. Аксіологічний вимір наскрізь пронизує його філософію і технологію, тож подальшого вивчення потребують інші коучингові інструменти, які розв'язують проблему формування цінностей в контексті окремих конкретних завдань особистісно-професійного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова Н.В. Консультування та коучинг персоналу в організації. 2017. URL: https://stud.com.ua/75524/menedzhment/konsultuvannya_ta_
2. Михайлишин У.Б. Соціально-психологічні засади функціонування цінностей студентських груп в умовах освітнього середовища: дис.... док. пед. наук: 19.00.05. Северодонецьк, 2018. 525 с.
3. Тараріна Е. АРТ-коучинг. Техники простих рішень: Восточноукраинская ассоциация арт-терапии. 2014. URL: <https://www.litmir.me> »
4. Art in Coaching. URL: <https://www.artincoaching.co.uk> » ...
5. Art Therapy and Coaching. URL: <https://accreditedcoachingassociation.com>.
6. Atkinson, M.W., Rae T.C. (2012). Flow: The Core of Coaching: 1st edition. Publishing, LTD. 336 p.
7. Atkinson, M.W., Rae T.C. (2007). The Art and Science of Coaching: The Inner Dynamics of Transformational Conversations. Vancouver: Exalon Publishing. 209 p.
8. Coaching With Art – A Framework. URL: <https://www.artincoaching.com>. Coaching de equipe (2010). URL: <https://www.sbcoaching.com.br/blog/tudo-sobre-coaching/coaching-de-equipe/>
9. Dilts, R. B. (2003). From Coach to Awakener. 368 p.
10. McLean, P., Hudson F. (2012). The Completely Revised Handbook of Coaching: A Developmental Approach. 2-nd Edition. Jossey-Bass 288 p. URL: <https://www.goodreads.com>.

REFERENCES

1. Antonova, N. V. (2017). Konsultuvannya ta kouchynh personalu v orhanizatsii [Consulting and coaching of personnel in the organization]. Available at: <https://stud.com.ua/75524/menedzhment/konsultuvannya> [in Ukrainian].

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КОУЧИНГУ У ФОРМУВАННІ КОГНІТИВНОЇ ГНУЧКОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

2. Mykhailyshyn, U.B. (2018). *Sotsialno-psykholohichni zasady funktsionuvannia tsinnosti studentskykh hrupakh v umovakh osvithnoho seredovyshcha* [Socio-psychological principles of the functioning of values in student groups in the conditions of an educational environment]. *Doctor's thesis*. Sievierodonetsk, 525 p. [in Ukrainian].
3. Tararina, Ye. (2014). ART-kouching. *Tekhniki prosytkh resheniy: Vostochnoukrainskaya assotsiatsiya art-terapii* [ART coaching. Techniques of SIMPLE solutions]. Available at: <https://www.litmir.me/> [in Ukrainian].
4. Art in Coaching. Available at: <https://www.artincoaching.co.uk> > ... [in English].
5. Art Therapy and Coaching. URL: <https://accreditedcoachingassociation.com>. [in English].
6. Atkinson, M.W. & Rae, T.C. (2012). *Flow: the Core of Coaching*: 1st edition. Publishing, LTD. 336 p. [in English].
7. Atkinson, M.W. & Rae, T.C. (2007). *The Art and Science of Coaching: The Inner Dynamics of Transformational Conversations*. Vancouver: Exalon Publishing. 209 p. [in English].
8. Coaching With Art – A Framework. URL: <https://www.artincoaching.com>. Coaching de equipe (2010). Available at: <https://www.sbcoaching.com.br/blog/tudo-sobre-coaching/coaching-de-equipe/> [in English].
9. Dilts, R.B. (2003). *From Coach to Awakener*. 368 p. [in English].
10. McLean, P., Hudson F. (2012). *The Completely Revised Handbook of Coaching: A Developmental Approach*. 2-nd Edition. Jossey-Bass 288 p. Available at: <https://www.goodreads.com>. [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.08.2022

УДК 371.2: 378
DOI:

Юрій Щербяк, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, заступник декана соціально-гуманітарного факультету Західноукраїнського національного університету

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КОУЧИНГУ У ФОРМУВАННІ КОГНІТИВНОЇ ГНУЧКОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

Здійснено науково-теоретичне обґрунтування доцільності й ефективності використання двох базових інструментів коучингу (техніка “сильних запитань” та модель GROW) у формуванні когнітивної гнучкості як важливої особистісної і професійної якості майбутнього менеджера освіти. Показано можливості використання коучингової техніки “сильних запитань” та моделі GROW у розвитку когнітивної гнучкості майбутніх фахівців.

Ключові слова: майбутній менеджер освіти; когнітивна гнучкість; когнітивна регулярність; коучинг; техніка “сильних запитань”; модель GROW.

Лім. 20.

Iurii Shcherbiak, Doctor of Science (Pedagogy), Professor of the Information and Socio-Cultural Activity Department, Vice-Dean of the Faculty of Social Sciences and Humanities, West Ukrainian National University

USE OF COACHING TECHNOLOGY IN FORMING COGNITIVE FLEXIBILITY OF THE FUTURE MANAGER OF EDUCATION

The article provides a scientific and theoretical justification of the expediency and effectiveness of using two basic coaching tools (the “strong questions” technique and the GROW model) in the formation of cognitive flexibility as an important personal and professional quality of the future manager of education. The essence of cognitive flexibility as a component of the executive functions of the high-level cognitive system that controls the thinking process is shown based on the analysis of the development scientists in various fields of knowledge. The essence and components of Cognitive Flexibility Theory and its important component of education are revealed. It is shown that the opposite of cognitive flexibility is cognitive rigidity, which is considered as a person's inability to change behavior or beliefs and adequately adapt to new life conditions. It is proposed to define the cognitive flexibility of the future manager of education as the ability and willingness to quickly change thinking, depending on new tasks and situations, to consider the situation from many angles and formulate the best plan of action, to manage one's emotions, to create a favorable atmosphere of cooperation. It was found that the requirements for the formation of cognitive flexibility of the future education manager are organically met by the philosophy and technology of coaching, which has proven its effectiveness in training specialists in various fields of knowledge. The essence of the technique of “strong questions” is clarified and it is shown how different types of questions (closed, open, additional, “correct”, motivating, encouraging, alternative, paraphrasing, etc.) can be used in the formation of cognitive flexibility future managers of education in higher education. It is shown that “strong questions” are the main tool and mechanism for the implementation of the GROW model – a basic, universal tool that is the basis of the coaching system. The approaches and possibilities of using the main components of the GROW model (goal; reality; option / obstacles; way forward / will) in the development of students' cognitive flexibility and prevention of their cognitive regularity are presented.

Keywords: future manager of education; cognitive flexibility; cognitive regularity; coaching; technique of “strong questions”, GROW model.